

Triptichonalkalom (1)

Fordított kapuzárás

TANDORI DEZSŐ

Interaktív: versvilág prózája

És ha ismétlem magam! A festőknek szabad? 77 mű ugyanarra a témára? Fel, le hát ennek mélyeibe. – Pár éve megoldhatatlan kifejezősdi elé kerültem, előtte állok. (A „pár éve” is megoldhatatlan, ha ebben a helyzetben egyértelműsködni akarnék; hagyom.) Felírtam ugyanis: „Már ijesztően kevés időm van hátra, hogy életemben ne történjen semmi.” Aha. Kevés időm ahhoz, hogy ne történjék? Még mindig kétértelmű. Mintha csak úgy lenne tiszta a dolog, ha azt mondanám: „Kellene, hogy életemben ne történnék semmi, de erre ijesztően kevés időm van.” Tehát vágyam teljesüléstartamához. A legtöbb ember (a legeslegjobb) azt tartaná ijesztőnek inkább, ha semmi se történik az életében, mikor olyan kevés ideje volna már fűtűmeszkári túrára, Maldív korallzátonyokra, 29 és 33 év közötti pepita hajú hölgy szerelmére, papagájának beszélni-tanulására stb., én ennek az ellenkezőjét mondtam. A „Fordított kapuzárás” is ilyet jelent. Kapuzárás előtti pánik: hogy még élve szeretném élvezni a nyista, nothing stb. örömeit; ám a kifejezés („Fordí...”) önmagában is vonzó, csavart, szép, ad szellemi örömet. (Már akinek.)

Nem csupán a külső világtól várhatom azonban a „cosdát”. (Primitív vicc a félregépelésből adódható „cosdát”; várd a cosdát, ne várd a cosdát, kész cosda, stb. Irritációjában is van valami!) Nekem is tevékenynek kell lennem. Mondanom elégszer (egyszer nem elég, nem elég *szer*, Arannyal fogalmazva, milyen tudós vagyok!), kell, igen, hogy nem! Senkinek nem akarok már mondani semmit. Nem akarnék. Nem folytatom, miért lehetetlen vágy. Jóllehet: lehetne jól. (Olcsó vicc.) Részletezni jobb: bár tudjuk, semmi se jó, csak jobb híján a legjobb. (Középolcsó, inkább jó vicc.) (Hozzáteszem: fordított-kapuzáró-író sosem viccel, amit viccnek hisznek, az életének műve. Nem életműve, hanem életének ilyes tevékenykedése. Erre visszatérek.) Szó

sincs róla, hogy „műveim” és „nézőim-olvasóim” közötti kapcsolatot ne akarnék. Legyen, akár az én szerény, büszkén nemes és nemesen büszke vezényletemmel is kapcsolat: ajánlgatok munkáimból, szempontokkal ellátva ezt.

Mondtam a minap: engem (ld. az iméntieket) műveim sorsa fontos (na ja!) kérdésként foglalkoztat, de nem akarok, nem bírok azzal foglalkozni (már), hogy a mai literatúrában mi a (vélt v. helyesen meghatározott, keresett) helyem. Így van ez a nem-mondás? Nem egészen. Tetőtől talpig (mindjárt rátérek röviden) fizikai állapotom köt le. Ez akkor dili? Gügyi? Erre van egy négycsillagos mondásom: „A gügyi majdnem mindig egészségüggyi; az égi majdnem mindig egészségi.” Bár elhagynám a „majdnem” megszorítást, az aforizmus, és ezek aforizma-félék, sosem a vegytiszta pontosság műfaja, ahogyan már csak Zénón matekja szerén se jöhet létre 1-ből 2, marad hézag, ha felezéssel haladunk, sőt, ha bármi törttel, $5/7$, $3/4$ etc.

Erősen gondolkodó főknek itt: ha Zénónnál a végén marad valami $0.9999999\dots$ cucc, nem lesz (nálam nullából 1) igazi egész (ezt a praktikus matek elsinkófalja, muszáj neki, nekem nem!), mi lenne, ha nem a végeredmény lenne (szóism.) így, ilyen, hanem igenis létrejönne 0-ból az 1, 1-ből a 2 (a görögöknél nem volt nulla), akkor a nem-teljesség az elején lenne!! Nem indulna igazán semmi meghatározottból a dolog (érzés, terv, eszme... mert én ilyenekre tettem át a matekot, így plusz-meta-matek!), s nem egészen jó megoldás, hogy a végtelenből indulna! Lenne: 0 egész és s valahonnan jönne a visszaszámlálás, 3-2-1-0, netán 1-2-3-... ez már örület. Ajánlom még a prímszámok sűrűségének (előfordulásukénak) kérdéskörét, meg is oldották néhányan, bele is bolondultak. Ezek mind fordított kapuzárási eszmék. Valamint az úgyszintén, hogy ha aforizmaimból válogatok (ism., mindjárt!), ez amolyan (kétes kifejezés) *best of?* Java? De hát biztos-e az, hogy TD úrnak „igazi java”-e, ha elmond ilyeneket?

Kénytelen vagyok magam ismételni, másutt szintén mondtam, de ezek nélkül én nem vagyok meg jól az ismerésben (abban, hogy csak sejtenek is engem). Íme: A világban csak a világon kívül lehet jelen lenni. – Már máshol járok: nem *járok*. (Ez rímel, már említett, egészségimre. Változatos fejfájások csaknem örökké: gyanúsan szűk torok; egy összetört váll nyomorúsága; túlsúly, a váll következtében abbahagyott tornászás „következménye”, rettentő túlsúly 5 év alatt, s így a szív nehézségei, fulladás; fuldokoltató rossz hasi légzés; szuperérzékeny prosztata; olykor így jókora kialvatlanság; izületi fájdalmak combtőben, lábközépcsontkinok, eredménye: elhagyott a járásom. S mióta sorra törtek ki fogaim, már botránylátványt eredményezve, beteljesült a mondásom: Külsőt nem tartok. Lassan külsőm se tart engem. Nem lassan, már megjelenésképtelen vagyok a foghijaimmal. Ezt tessék készpénznek venni! Jó viccem rá: Beszélék folyóirattal – nem kedvencemmel, a Morbóval, persze! –, kérdem, mikor fizettek majd, hat hónap múlva, év végén stb.? Semmikor, így ők, nem tudunk fizetni. És ezt vegyem készpénznek? Ezt vedd készpénznek, így ők.

Nem lenne hiteles a képem (nem külsőmé!) e kis (kis?!) mondás nélkül sem: Az életembe csak az életem fér. – Ez iszonyú, nem? Mert mindkét „életem”-fogalmat én határozom meg. Másképp semmi értelme. – Folytatása: Még sok mindent szeretek csinálni, csak csinálni nem szeretek már semmit. – Ez a kétféle – egyidejű – igazság esete, valamint a szavak tartalmáé stb. Valamint: nem okvetlenül formállogikai megoldású feladat. – Erős életemű mondás: Ha magamról mondok valamit, annyi! Mert ha másról mondok bármit, azzal lehet vitatkozni, nekem lehet esni érte. Ellenben ha magamról, hát nem. Legyen annyi jogom, hogy legalább magamról mondhatok bármit úgy, hogy mást az nem érint (pl. boldogtalan vagyok, lenyomorodtam, nem akarok senkinek mondani semmit... bár az utóbbi már a „senkinek” valakitartalma miatt határeset...), siváran közhelyszerű itt az, hogy „csak közlőül látszik, valaki milyen távoli”: se hús, se hal. Tökéletes én-mondom-nincs-duma azonban ez: Már se találkozni nem nagyon... se telefonálni... se beszélgetni... levelezni még épp hogy, hah, borzalmas, ha azt mondom, a legkedvesebbekkel háromhavonta. Ez – még! – túlzás. Mondhatom azonban (bár a végpumpa objektív tárgy!), hogy „némely rémes haldoklások láttán az a meggyőződésemmé támadt, hogy a Szabó Lőrinc által bölcsen mindenhalál-fulladásos-halál meghatározású halál olyan lehet, mint a dugult véce pumpálása... nem részletezem. Siker ígérkezik... elakad... fröcsköl... pukkog... Ah, a halál gyaláz meg minket, nem én a halált, itt.

Nem kell sehova menni, helyben is elég lenni, ha nem jön senki, nem történik (oda) semmi. Folytatás: Még csak helyben sem kell lenni... etc. Húha, ez meredek. De persze a legmeredekebb (elemibb) a mondás (e mondás) akkor, ha az alaptézist veszem: „Ha magamról mondok valamit, nincs hozzászólás.” Erre mondják: „Ilyet se hallottam...” De ezt már mondtam másutt.

Az írás: egzisztencialistán: „Most már tényleg az jönne, mint megírandó, amihez senkinek semmi köze. Nem akarom!” (Ld. fentebb. Ide vág.) Se én ne legyenek süket, se a világ ne szóljon. (Laza, magam sem látom át még.) A világ ne legyen néma? Mégse halljam? Hm, túlbonyolítom.

Felébredek. Fulladok egyre erősebben. Lefekszem, nem fulladok épp. Felébredek. Épp nem fulladok. De már félek. Én, aki olyan „jó alvó” voltam. Aztán: felébredek – de mi felé *bredek*? A fejfájás felé? A külsőt-nem. tartok felé? Az elhagyott járásom felé, bocsánat, az engem elhagyó járás felé? A pisálásgyakorosság rejtelve felé? Hogy nyista, no, nix orvosi vizsgálat? Ilyet mondani se szabad. Tehát mi felé *bredek*? A remény felé, a reménytelenség felé? Valami járás felé? A lenyomorodás felé? A halál felé? Minek erről, hallom? Ezért mondtam pl., ezért is, hogy ha magamról beszélek csak, kéretik nem hozzászólni. Lehet rólam cifrákat gondolni etc., de hozzá nem szólni. Máshonnan kezdeni, hogy engem kikezdeni. Én: „Szív? A legszívesebben NEM. De a legNEMesebben újra kicsit IGEN.”

Metamatek-földhözragadtság: „A semmitlen egyenlet is még mindig csak az egyenetlen semmi.” Egy kapcsolatról: „Ez a kapcsolat kezdettől

fogva megfelelőtlen volt.” Mennyire kell vigyázni a nyelvvel, fortélyaiaval. Nem volt megfelelő? Nem volt megfelelője? A többiről: legközelebb. Igen: Csak legközelebb van, nincs közelebb. – De ez már megvolt. Sőt, ez mindig megvan. Amit így mondok, az, remélem, semmi új, hanem mindig megvan!

S hogy miért „Interaktív” a (de randa szó ez, a „hívószó”) hívószó? Egy: mert tessék elgondolkozni talán a „tétéleken”, kérdéseken. Kettő: mert feladatot is adok. Ha ezt mondom: „A konferenciaterembe akkor beszédelegtem”, utal-e ez a „beszéd”-re is? Pl. beszélve szédelegtem be? Hát a „kiszédelegni” mit jelent így? Van-e a „beszéd”-nek „kiszéd” ellentéte? Ez jelent-e kibeszélést, kibeszélést (félre), vagy főleg a beszéd abbamaradását? Van-e ily határ? Három: hogyan értsük e szuperzseniális festő és igen jó költő Kondor Béla e mondását: hogy ő egy könyvet lapoz (szabadon idézem), de hogy (szabad idézet) míg aztán egyszer majd ő egy üreset lapoz. Egy üreset lapozok.

Satöbbi. De ezt ne ilyen könnyen. Miért nem írtam, hogy interaggtív? (Öregtív, véntív, időstív.) Mert semmi ilyenről nincs szó. Hanem ha valamiről mégis, hát: igen sok dolog nem jön számítás(om)ba. De hát: olyan sok, olyan sok nem? Vagy azokról a dolgokról, melyek nekem valóban számítanak, a világban (nagyvilág, közvetlen környülés stb.) nincs (túl sok, semmi) szó?

A *túl sok* tehát: a semmi? Karinthy megmondta: „Sokból a semmi is kevés.” Hát persze, mert a semmi az igazi, és azt, annak tisztaságát is megrontja a „túl sok”? Elképzelhető, de mivel ezt nem magamról mondtam, nekem lehet érte esni.

Félrelépek, el.

